

Analfabetka

Když matka zemřela, bylo Nombeko 10 let. Na jihoafrickém pracovním trhu nebyly negramotné desetileté děti zrovna nejžádanější skupinou uchazečů. Navíc v téhle části Soweta pracovní trh v podstatě neexistoval. Neexistovalo tu vlastně ani moc pracujících.

I ti nejchudší představitelé lidského druhu mají ale jisté tělesné potřeby, což dívce jménem Nombeko zajišťovalo alespoň minimální příjem, který si po smrti matky mohla nechávat pro sebe.

Aby jí čas strávený vláčením sudů rychleji ubíhal, začala je už v pěti letech počítat:

„Jeden, dva, tři, čtyři, pět...“

A aby ji to neomrzelo, začala si postupem času vytvářet čím dál obtížnější matematické úlohy:

„Patnáct sudů krát tři auta krát sedm nosičů plus jeden, který sedí a kouká, protože je namol... to máme... tři sta šestnáct.“

Jednou se nachomýtla u toho, když se její nadřízený mořil sepisováním měsíční zprávy o hmotnosti a objemu vyvezených fekálií.

„Devadesát pět krát devadesát dva,“ mrmlal vedoucí. „Kde mám sakra kalkulačku?“

„Osm tisíc sedm set čtyřicet,“ odpověděla bez zaváhání Nombeko.

„Radši mi pomoz najít tu kalkulačku, holčičko.“

„Osm tisíc sedm set čtyřicet,“ opakovala dívka.

„Co to pořád žvaníš?“

„Devadesát pět krát devadesát dva je osm tisíc sedm set...“

„Jak to můžeš vědět?“

„To je přece jednoduché. Devadesát pět je sto bez pěti, devadesát dva zase sto bez osmi.“

Když se to prohodí a odečte, zbývá z obou osmdesát sedm. Pět krát osm je čtyřicet.

Osmdesát sedm a čtyřicet, to máme osm tisíc sedm set čtyřicet.“

„Jak jsi na to přišla?“ vyvalil na ni oči vedoucí.

„Nevím,“ pokrčila rameny Nombeko. „Ale měli bychom se vrátit k práci, ne?“

Toho dne byla povýšena na asistentku vedoucího.

Analfabetku, která uměla počítat, čím dál víc frustrovalo, že nerozumí vyhláškám shora, jež se kupily na psacím stole jejího nadřízeného. Jemu ostatně písmena taky činila obtíže.

„Co nám zase chtějí?“ zajímala se čas od času Nombeko.

„Máme asi víc plnit ty podělaný pytle,“ odvětil šéf. „Aspoň myslím. Nebo chtěj zrušit část hajzlů? Je to trochu nejasný.“

Jednoho dne se na Nombeko usmálo štěstí a ve sprše u šaten pro zaměstnance si na ni začal dovolovat nějaký slizký dědek. Na nic moc se ale nezmohl, poněvadž ho Nombeko rázem přivedla na jiné myšlenky. Vrazila mu do stehna nůžky.

Den na to si ho našla na druhém konci řady latrín. Seděl s ovázaným stehnem na rybářské stoličce před svou zeleně natřenou plechovou chatrčí. Na klíně měl položenou... Nombeko nevěřila vlastním očím... knihu.

„Co tu do prdele chceš?“ zeptal se.

„Myslím, že jsem si včera ve vašem stehně zapomněla nůžky.“

„Ty jsem vyhodil,“ odvětil dědek.

„V tom případě mi jedny dlužíte,“ nenechala se odbýt Nombeko a dodala: „Jak to, že umíte číst?“

Dotyčný slizký dědek byl napůl bezzubý a jmenoval se Thabo. Stehno ho pálilo jako čert a neměl nejmenší chuť se s tou nedůtklivou holkou vybavovat.

Na druhou stranu to bylo poprvé, co někdo v Sowetu projevil zájem o jeho knihy.

„Kdybys byla povolnější, třeba by ti to strejček Thabo prozradil. A možná by tě dokonce naučil číst. Jenže to bys nesměla bejt tak vzteklá.“

Nombeko ani ve snu nenapadlo, že by mohla být byt' jen krapet povolnější než předchozího dne ve sprše, a odvětila, že naštěstí vlastní ještě jedny nůžky a že by si je raději ponechala, než aby je musela strýčku Thabovi zapíchnout do druhého stehna. Ale bude-li se propříště strýček Thabo chovat slušně – a naučí ji číst – nemuselo by jeho druhé stehno přijít k úhoně.

Thabo nevěřil vlastním uším. Zdá se mu to, nebo mu to drzá holka vyhrožuje?